

Ervaringsreconstructies maken

Ervaringsreconstructies

Reconstrueren betekent heropbouwen, opnieuw samenstellen. Men probeert zich een beeld te vormen van datgene wat er zich bij de ander afspeelt. Je probeert door te dringen tot de diepere betekenis van gedrag.

Je stelt jezelf vragen als:

Wat zou er aan de hand kunnen zijn?

Wat is de beleving van de situatie zoals die zich voordoet?

Welke betekenissen kun je er aan toe kennen?

Waarom is de situatie zoals deze zich voordoet?

Welke motieven kunnen eraan ten grondslag liggen?

Kortom: je stapt in de rol van de ander en probeert aan te voelen en te begrijpen wat de ander bezielt, waarom de ander handelt zoals hij handelt. Je probeert je in te leven in het standpunt en de belevingswereld van de ander binnen de situatie. Zoeken naar diepere achterliggende betekenissen en ervaringen reconstrueren, geformuleerd in hypothese, in vraagvorm als voorlopige interpretatie, voor herziening vatbaar.

(bron: Een ervaringsgerichte strategie voor kleuters met sociaal- emotionele problemen.)

We hanteren deze manier van reconstrueren om zicht te krijgen op de **‘ervaringsstroom’** van de ander. En dat is de essentie van het E.G.O.

Uiteraard is het ook van belang om **het Welbevinden, de Betrokkenheid en de Competentie** in samenhang, goed in beeld te brengen. Dat kan in elke fase!

Het geheugen van de school

Het gaat om het ‘geheugen van de school’. Het is slechts waardevol, voor degenen die meedoen. Er kunnen nauwelijks notulen van worden gemaakt. Maar degene die aandacht voor een probleem vraagt wordt ‘gevoed’ en de andere teamleden worden ook rijker. Iedereen krijgt de mogelijkheid om door de bril van anderen meer te kijken. Het gaat nooit om meningen of het ‘gelijk’, maar om de verschillende zienswijzen en interpretaties. De rijkdom is de schakering die de groep kan maken.

Vaak verbetert de sfeer door deze werkwijze. Maar het allerbelangrijkste is: Degenen die besproken worden gaan het beter maken na bespreking! Vaak niet alleen door de interventies die daarna bewust genomen worden, maar ook door een bijzonder inzicht en een bijzonder aandacht van de participanten.

Procedure

Als niet van te voren afgesproken is welk kind of welke situatie besproken zal worden is er een korte ronde waarbij ieder teamlid een kind of situatie **in enkele zinnen** mag brengen. Daarna wordt er gekozen wat de bespreking ingaat.

Het is prettig als het een voorval is waarbij degene die het inbrengt zelf emotioneel betrokken is. Als die situaties in alle openheid mogen worden besproken, worden inzichten snel helder.

Belangrijk

- 1) Het doel is inzicht verschaffen. Het is geen politiek spel. Hanteer dan ook de regel: Wat gezegd is, is gezegd. Wie het ook deed, 'we hebben het gehoord'. Het maakt niet uit wie het zegt. Het is van iedereen. Dus geen herhalingen, niet aansluiten bij de vorige etc.
- 2) Je kunt in rondes werken. 'Elke keer om de beurt'. Natuurlijk kun je er ook een open spel van maken. Belangrijker is dat je in de goede 'fase' blijft.
- 3) Er zijn 3 fasen. Zorg dat een persoon het proces MAG bewaken van de rest. Het moet een aangenaam spel zijn. Maar bewaken dat er zuiver IN een fase gesproken wordt is van belang.
- 4) Zorg dat de deelnemers tussen elke fase even de tijd krijgen om hun eigen gedachten op papier te zetten. Het gaat namelijk om de verscheidenheid. Anders sluiten de deelnemers vaak bij elkaar aan en krijg je alleen maar meer van hetzelfde, of een gesprek over slechts één onderwerp.
- 5) Er is geen exact minimum of maximum aantal deelnemers te formuleren. Toch heb je een paar gesprekspartners nodig die hun ideeën kunnen ventileren. En bij meer dan 10 deelnemers komt vaak niet iedereen verbaal aan bod.
- 6) Eén reconstructie duurt al snel een uur. Bak de verhelderingsfase goed af. Dat kan anders al een uur duren. Stop bijvoorbeeld na 15 minuten. (Een goede voorbereiding kan die fase verkorten.) De andere twee fasen duren ieder al gauw 20 minuten.

De fasen

1) Verhelderen (*Overzicht*)

A) De situatie wordt door de inbrenger uitgelegd. Het verhaal MOET (klinisch) zonder interpretaties worden verteld. Dat betekent dat alles wat gezegd wordt, door een videocamera geregistreerd had kunnen worden. (Videobeelden zijn vaak ook uiterst geschikt.) Dus letterlijke uitspraken mag wel, maar niet ‘dat kind is lui, lastig en heeft een rekenachterstand. (Als een leerkracht zegt dat een kind lastig is, weten we alleen nog maar dat de leerkracht dat vindt dat dat kind lastig is. Dat zegt iets over de leerkracht en MISCCHIEN nog niets over dat kind.)

Uiteraard kunnen gegevens over Welbevinden, Betrokkenheid, Competentie en de Basisbehoeften in deze ronde op tafel komen.

(Zie ook de strategieën (roos) uit: ‘Een ervaringsgerichte strategie voor kleuters met sociaal-emotionele problemen.’)

B) De inbrenger formuleert de hulpvra(a)g(en) vanuit zichzelf en/of vanuit het kind. (Soms ontstaat de ‘echte’ hulpvraag pas na het gesprek.)

Elke leerkracht formuleert in alle rust zijn/haar eigen vragen.

C) Daarna kunnen er verhelderingvragen gesteld worden door de overige teamleden die het beeld duidelijker maken. Open vragen zijn hier het beste op zijn plaats omdat dit de inbrenger de mogelijkheid geeft om datgene aan te geven wat hij/ zij belangrijk vindt om te vermelden.

2) Reconstructie (*Inzicht*)

Elke leerkracht noteert in alle rust eerst zijn/haar eigen reconstructies.

Vanaf deze fase praat de inbrenger niet meer mee! Hij/zij heeft namelijk een vraag en wil geen reactie op zijn/haar gedrag.

De anderen mogen gaan reconstrueren. Dat betekent dat ze als ‘psychologische rechercheurs’ kunnen zeggen hoe zij denken over de ingebrachte situatie. Er mogen geen waardeoordelen gegeven worden! Het gaat om de veelheid van inzichten. Eigen ervaringen, studie-kennis, vergelijkingen, metaforen, etc, kunnen inzicht geven. Er vrijuit worden gedacht en geassocieerd. Er is geen ‘goed of fout’. Alle inzichten kunnen bijdragen tot nieuwe interessante gezichtspunten.

Het is van belang dat alle relevante informatie op tafel komt. Dus ook van leerkrachten die het kind van andere jaren/situaties kennen. Maar ben dan wel alert dat er geen negatieve interpretaties worden gegeven (ook niet non-verbaal). Het gaat om het inzicht dat je kunt verschaffen, niet om de negatieve bevestiging!

De inbrenger noteert ‘alle’ reconstructies.

Zorg dat je in deze fase geen suggesties geeft, slechts (mogelijke) inzichten.

3) Interventies (*Uitzicht*)

Elke leerkracht formuleert in alle rust zijn/haar interventie-mogelijkheden.

Er worden MOGELIJKE tussenkomsten (interventies) geformuleerd door de deelnemers. Er wordt niet gesproken over goede of slechte interventies. Elke interventie kan OOIIT van pas komen. Hoe onzinnig de interventie NU ook lijkt.

Geef geen tips en adviezen, in de zin van: “Als ik jou was zou ik...” (Je bent die ander niet!) Geef de ‘mogelijke mogelijkheden’ aan. De ander is zelf goed in staat om te kiezen wat bij hem/haar past. Praat nooit over onmogelijkheden, maar over mogelijkheden! Dat geeft een goede richting aan.

De inbrengen noteert ‘alle’ interventies en overweegt later welke en in welke volgorde hij/zij ze al inzetten.

De inbrenger heeft altijd het laatste woord en sluit af zoals hij/zij dat wil.

De inbrenger geeft **niet** aan wat hij/zij wil gaan doen. De inbrenger dankt iedereen, zegt wat hij/zij wil zeggen en gaat vanaf de volgende dag, in alle rust met de **zelfgekozen** interventies aan de gang.

Succes en veel ErvaringsGerichtheid toe gewenst.

Marcel van Herpen